

Vadlīnijas tiesas spriedumu rakstīšanai administratīvajās lietās pirmās un apelācijas instances tiesām

Satura rādītājs

I. Sprieduma tiesiskums un pamatotība	3
Senāta atziņas par sprieduma tiesiskumu un pamatotību	4
II. Sprieduma forma un saturs	5
1. Ievaddaļas veidošana	7
2. Aprakstošās daļas veidošana	10
Senāta atziņas par aprakstošās daļas veidošanu	12
3. Motīvu daļas veidošana	13
3.1. Vispārīgas Senāta atziņas par motīvu daļas veidošanu	13
3.2. Ieteikumi motīvu daļas strukturēšanai un ievada veidošanai	13
3.3. Senāta atziņas par faktisko apstākļu un pierādījumu analīzi	15
3.4. Senāta atziņas par tiesību normu piemērojamības vērtēšanu	18
3.5. Ieteikumi tiesību normu izmantošanai sprieduma argumentācijā	18
3.6. Senāta atziņas par judikatūras izmantošanu sprieduma argumentācijā	20
3.7. Ieteikumi argumentēšanai ar judikatūras atziņu	20
3.8. Senāta atziņas par tiesību doktrīnas izmantošanu sprieduma argumentācijā	22
3.9. Ieteikumi argumentēšanai ar tiesību doktrīnas atziņu	22
4. Rezolutīvās daļas veidošana	25
Senāta atziņas par rezolutīvās daļas veidošanu	26
5. Apelācijas instances tiesas sprieduma veidošana	26
5.1. Senāta atziņas par pievienošanos zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai	27
5.2. Papildu ieteikumi apelācijas instances tiesas sprieduma veidošanai	28

Ievads

Īstenojot Tieslietu padomes izveidotās darba grupas uzdevumu tiesu efektivitātes stiprināšanai, Judikatūras un zinātniski analītiskā nodaļa ir izstrādājusi vadlīnijas tiesas spriedumu rakstīšanai administratīvajās lietās pirmās un apelācijas instances tiesām.

Projekta ietvaros par tiesas spriedumu rakstīšanas pieredzi administratīvajās tiesās tika intervēti četri pirmās un apelācijas instances administratīvās tiesas tiesneši, kā arī tiesām tika lūgts atlasīt un iesūtīt tiesas spriedumu rakstīšanas labos un kritizējamos piemērus. Visu trīs instanču tiesas kopumā iesūtīja 42 labās prakses spriedumu piemērus un 18 kritizējamus spriedumu piemērus. Daļai no iesūtītajiem piemēriem tiesas pievienoja komentārus, skaidrojot, kas tieši konkrētajos spriedumos atzīstams par labu un atbalstāmu praksi, bet kas būtu vērtējams kritiski. Vispārinot tiesu sniegtos komentārus, konstatējami šādi spriedumu vērtēšanai izmantotie kritēriji, kas vienlaikus var kalpot par kvalitatīva sprieduma sastādīšanas vadmotīviem:

- 1) pieteikuma un pirmās instances tiesas sprieduma satura atreferējuma skaidrība un lakonisms;
- 2) argumentācijas struktūras uzskatāmība, pietiekamība un secīgums;
- 3) secinājumu pamatotība, skaidrība un nepārprotamība;
- 4) pierādījumu vērtējuma pietiekamība, vispusīgums un objektivitāte;
- 5) tiesību normu interpretācijas skaidrība un saprotamība;
- 6) pienācīga judikatūras izmantošana;
- 7) pienācīga atbildēšana uz administratīvā procesa dalībnieku argumentiem;
- 8) pienācīgi formulēta pievienošanās zemākas instances tiesas sprieduma motivācijai;
- 9) skaidras un saprotamas norādes uz pirmās instances tiesas pieļautajām kļūdām;
- 10) objektīvai nepieciešamībai atbilstošs sprieduma apjoms.

Balstoties uz tiesu iesūtītajiem spriedumu piemēriem, tiesu sniegtajiem komentāriem, intervijās izteiktajām tiesnešu atziņām, kā arī izmantojot tiesību zinātnes atziņas, ir formulēti ieteikumi spriedumu rakstīšanai un norādīti labās prakses piemēri. Līdzās šiem ieteikumiem vadlīnijās ir iekļautas Senāta atziņas par sprieduma formu, saturu un pamatojumu. Vadlīnijas izkārtotas kā komentārs pie trim Administratīvā procesa likuma pantiem – 247., 251. un 307. panta, iekļaujot Senāta atziņas un sniedzot ieteikumus spriedumu sagatavošanai.

I. Sprieduma tiesiskums un pamatotība

247. pants. Sprieduma tiesiskums un pamatotība

- (1) Taisot spriedumu, tiesa pamatojas uz materiālo un procesuālo tiesību normām.
- (2) Tiesa spriedumu pamato ar apstākļiem, kuri nodibināti ar pierādījumiem lietā vai kurus saskaņā ar šā likuma 153. pantu nav nepieciešams pierādīt.
- (3) Tiesa spriedumu drīkst pamatot tikai ar tādiem apstākļiem, par kuriem administratīvā procesa dalībniekiem ir bijusi iespēja mutvārdos vai rakstveidā izteikt savu viedokli.

1. Atbilstoši pamatojuma principam, Latvijas Republikas Satversmes 92. pantam un Administratīvā procesa likumam tiesai ir pienākums savu spriedumu pamatot jeb motivēt. Pamatota sprieduma mērķis ir nodrošināt, lai lietas dalībnieki un sabiedrība varētu saprast, kā tiesa ir nonākusi tieši pie tāda lietas iznākuma, un tādējādi izslēgt tiesas patvaļas iespējamību.¹
2. Tiesas spriedums kā tiesību piemērošanas akts balstās uz tiesību piemērošanas loģisko shēmu un aptver kā tiesību, tā faktu jautājumus. Ja faktiskie lietas apstākļi konstatēti pareizi un pienācīgi atspoguļota to analīze un ja tiem pareizi piemērotas atbilstošas tiesību normas, tad konkrētais spriedums ne vien atbilst loģikas likumiem, bet būs arī taisnīgs. Taisnīgums ir atkarīgs no pareizās tiesību normas atrašanas, pareizas tās iztulkošanas un no tā, vai lietas faktiskie apstākļi ir pareizi pakārtoti (subsumēti) normas tiesiskajam sastāvam. Savukārt tiesas sprieduma atbilstība patiesībai ir nodrošināma, pienācīgā kārtībā konstatējot faktus, pārbaudot un pareizi novērtējot pierādījumus.
3. Lai novērstu haotisku sprieduma argumentāciju, pēc iespējas ievēro juridiskā siloģisma loģisko shēmu. Premisas, no kurām izriet secinājums, izklāstā atspoguļojamas pirms secinājuma. Tiesas sprieduma argumentācijā pēc iespējas izvairās no fakta jautājumu sapludināšanas ar tiesību jautājumu analīzi. Atsevišķi vērtējami un atbildami materiālo tiesību un procesuālo tiesību jautājumi.
4. Sprieduma argumentācijā visu tiesiskā un faktiskā sastāva pazīmju vērtējumu neizklāsta vienlīdz detalizēti, bet paplašināti atspoguļo tikai to, par ko lietā ir strīds. Argumentācijā skaidri formulē tiesas pozīciju.
5. Tiesas sprieduma argumentācijas izklāsta secību veido atbilstoši izvērtējamā jautājuma būtiskumam, sākot ar tādiem argumentiem, no kuriem ir atkarīga nākamo argumentu pamatotība vai arī nepieciešamība tos vispār vērtēt.
6. Sprieduma motīvu daļā sniedz atbildes uz tiem procesa dalībnieku argumentiem, kas ir būtiski lietas izspriešanai vai kurus procesa dalībnieks pats izvirzījis kā galvenos savas pozīcijas pamatošanai. Ja atbildes uz procesa dalībnieku argumentiem nav jau sniegtas strīdus jautājuma analīzes ietvaros, tad tos atbild atsevišķi. Ja kāds no procesa dalībnieku

¹ Satversmes tiesas 2018. gada 15. marta sprieduma lietā Nr. [2017-16-01](#) 16. punkts.

apsvērumiem tiesas ieskatā spriedumā nav detalizēti atbildams, tad motīvu daļā īsumā norāda izvērstas atbildes nesniegšanas pamatojumu.

Senāta atziņas par sprieduma tiesiskumu un pamatotību

- § Demokrātiskā tiesiskā valstī tiesa spriež tiesu neatkarīgi (Satversmes 83. pants). Tiesa ir padota vienīgi likumam un tiesībām. Tas nozīmē, ka tiesa ir metodoloģiski brīva sprieduma pamatojuma veidošanā, ciktāl tā saglabā savu padotību likumam un tiesībām.²
- § Tiesai ir jāņem vērā, ka no tiesībām uz taisnīgu tiesu izriet pienākums tiesai nolēmumā atspoguļot savus argumentus tā, lai gan procesa dalībnieki, gan augstākas instances tiesa, gan interesenti no sabiedrības varētu saprast, kā tiesa nonākusi tieši pie tāda un ne citāda lietas izskatīšanas rezultāta. Turklāt procesa dalībnieka tiesības uz motivētu tiesas nolēmumu ir cieši saistītas ar tiesībām uz lietas apstākļu vispusīgu un objektīvu izvērtējumu, jo tikai tad, ja nolēmums ir pienācīgi motivēts, procesa dalībnieks var pārliecināties, ka tiesa lietā esošos pierādījumus pārbaudījusi un novērtējusi pilnīgi, vispusīgi un objektīvi.³
- § Spriedumu var atzīt par pienācīgi motivētu tad, ja tas atbilst šādiem diviem kritērijiem: 1) spriedums ir tāds, kas ļauj saprast, kāpēc (kādu apsvērumu dēļ) tiesa nonākusi tieši pie tāda un ne citāda lietas izskatīšanas rezultāta, un 2) spriedums ir tāds, kas ļauj procesa dalībniekiem saprast, ka tie ir pienācīgi uzklausti (sadzirdēti).⁴
- § Tiesa nav ierobežota sprieduma argumentāciju veidot tā, ka uz katru dalībnieka iebildumu būtu sniegta atbilde tiešiem vārdiem. Ir svarīgi, lai visi būtiskie argumenti un apstākļi būtu aplūkoti pēc būtības un kopsakarā.⁵
- § Spriedumā ir jābūt atspoguļotai lietas tiesisko un faktisko apstākļu un pierādījumu analīzei. Pretējā gadījumā ne procesa dalībnieks, ne arī jebkurš cits sprieduma lasītājs nevar būt pārliecināts par tiesas domu gaitu, ne arī par tās pareizību. Tas arī ļauj pieņemt, ka tiesas secinājumi ir bez pietiekama pamata jeb patvaļīgi.⁶

² Senāta 2016. gada 14. septembra sprieduma lietā Nr. [SKA-461/2016](#) 18. punkts.

³ Senāta 2019. gada 29. maija sprieduma lietā Nr. SKA-274/2019, [ECLI:LV:AT:2019:0529.A420367614.3.S.](#), 7. punkts. Ar atsauci uz Latvijas Republikas Satversmes komentāriem. VIII nodaļa. Cilvēka pamattiesības. Autoru kolektīvs prof. R. Baloža zinātniskā vadībā. Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2011, 140. lpp.

⁴ Senāta 2022. gada 29. aprīļa sprieduma lietā Nr. SKA-231/2022, [ECLI:LV:AT:2022:0429.A420234719.11.S.](#), 9. punkts. Ar atsauci uz Eiropas Cilvēktiesību tiesas praksi un Senāta 2020. gada 3. marta sprieduma lietā Nr. SKA-167/2020, [ECLI:LV:AT:2020:0303.A420266916.4.S.](#), 22. punktu, Senāta 2019. gada 29. maija sprieduma lietā Nr. SKA-274/2019, [ECLI:LV:AT:2019:0529.A420367614.3.S.](#), 7. punktu, 2021. gada 15. jūnija sprieduma lietā Nr. SKA-117/2021, [ECLI:LV:AT:2021:0615.A420303116.10.S.](#), 8. punktu.

⁵ Senāta 2019. gada 10. maija sprieduma lietā Nr. SKA-52/2019, [ECLI:LV:AT:2019:0510.A420148815.2.S.](#), 5. punkts.

⁶ Senāta 2019. gada 8. marta sprieduma lietā Nr. SKA-218/2019, [ECLI:LV:AT:2019:0308.A420519111.2.S.](#), 9. punkts, 2019. gada 29. augusta sprieduma lietā Nr. SKA-140/2019, [ECLI:LV:AT:2019:0829.A420226015.2.S.](#), 10. punkts.

§ Administratīvā procesa likuma 247. panta trešā daļa ir vērsta uz tiesību tikt uzklautam īstenošanu un „pārsteiguma” spriedumu nepieļaušanu, tādējādi sekmējot taisnīga tiesas procesa īstenošanu. Lai netiktu sastādīts „pārsteiguma” spriedums, mutvārdu procesā tiesai ir jāpārrunā ar lietas dalībniekiem lietā nozīmīgie faktiskie un tiesiskie apstākļi; tas pats attiecināms uz rakstveida procesu.

Arī Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir atzinusi, ka no tiesībām uz taisnīgu tiesu izriet prasība, lai tiesas savos nolēmumos neatsauktos uz tādiem faktiskajiem vai tiesiskajiem apstākļiem, par kuriem lietas dalībniekiem nav bijusi iespēja izteikties procesa laikā un kuri rada tādu pagrieziena lietu, ko arī rūpīgs lietas dalībnieks nevarēja paredzēt (*Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2013. gada 5. septembra sprieduma lietā „Čepek c. République tchèque”, iesnieguma Nr. 9815/10, 48. punkts*). Tas attiecas arī uz gadījumiem, kad tiesnesis uz kādu nolēmumu pamatojošu apstākli atsaucas pēc savas iniciatīvas (*turpat, 45. punkts*).⁷

II. Sprieduma forma un saturs

251. pants. Sprieduma forma un saturs

(1) Spriedumu sastāda rakstveidā.

(2) Spriedums sastāv no ievaddaļas, aprakstošās daļas, motīvu daļas un rezolutīvās daļas.

(3) Ievaddaļā norāda, ka spriedums taisīts Latvijas tautas vārdā, kā arī sprieduma taisīšanas vietu un laiku, tās tiesas nosaukumu, kura taisījusi spriedumu, tiesas sastāvu, administratīvā procesa dalībniekus un pieteikuma priekšmetu, kā arī to, kādā procesā (rakstveida vai mutvārdu) lieta izskatīta.

(4) Aprakstošajā daļā norāda pārsūdzētā administratīvā akta, faktiskās rīcības vai publisko tiesību līguma būtību un pieteicēja prasījumus, kā arī administratīvā procesa dalībnieku sniegto paskaidrojumu būtību.

(5) Motīvu daļā norāda argumentus, kāpēc tiesa pieteikumu uzskatījusi par pamatotu vai nepamatotu (proti, piemēroto tiesību normu, konstatēto lietas tiesisko un faktisko apstākļu un pierādījumu, kā arī procesa dalībnieku argumentu analīzi). Ja atbildētājs pilnībā atzinis prasījumu, sprieduma motīvu daļā iekļauj tikai norādi uz piemērotajām tiesību normām.

(6) Rezolutīvajā daļā norāda tiesas spriedumu par pieteikuma apmierināšanu pilnībā vai daļā vai par tā noraidīšanu pilnībā vai daļā un sprieduma būtību. Turklāt norāda, kam jāmaksā valsts nodeva (fiziskajai personai norāda vārdu, uzvārdu, personas kodu un dzīvesvietu, bet juridiskajai personai — nosaukumu, reģistrācijas numuru un juridisko adresi), šā likuma 253., 254. un 255. pantā minētos termiņus, kā arī sprieduma pārsūdzēšanas termiņu un kārtību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006., 18.12.2008. un 01.11.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2013.)

⁷ Senāta 2019. gada 23. septembra sprieduma lietā Nr. SKA-131/2019, [ECLI:LV:AT:2019:0923.A420172915.2.S](#), 9. punkts. Ar atsauci uz Senāta 2016. gada 8. aprīļa sprieduma lietā Nr. [SKA-190/2016](#) (A420413012) 10. punktu.

7. Uz tiesas spriedumu kā dokumentu attiecas Dokumentu juridiskā spēka likums un Ministru kabineta 2018. gada 7. septembra noteikumi Nr. 558 „Dokumentu izstrādāšanas un noformēšanas kārtība”, ciktāl Administratīvā procesa likums nenosaka citādi.⁸
8. Spriedums ir rakstāms skaidrā, nepārprotamā un literāri pareizā latviešu valodā.⁹
9. Spriedumu noformē datorsalikumā uz A4 formāta lapām un saglabā vienā datnē *Microsoft Word* formātā.
10. Teksta un virsrakstu noformējumā izmanto burtveidolu „Times New Roman”, burtveidola lielumu „12”, rindstarpas lielumu „1,15”.
11. Sprieduma rindkopas atdala ar rindkopas pirmās rindas atkāpi no kreisās malas „1,27 cm”. Rindkopu tekstu izlīdzina gar abām malām.
12. Spriedumu raksta uz vienas lapas, atstājot šādas malas: kreiso – 3 cm; labo – 3 cm; augšējo – 2 cm; apakšējo – 2 cm.
13. Lai nodrošinātu parakstu pareizu novietojumu lapā, sprieduma apakšējo malu var samazināt līdz 0,5 cm.
14. Sprieduma lapas numurē ar arābu cipariem, norādot lapas kārtas numuru un dokumenta kopējo lapu skaitu. Lapas numuru norāda lapas apakšā centrā, izmantojot burtveidola lielumu „10”.
15. Pasvītrojumu sprieduma tekstā neizmanto. Treknrakstu un slīprakstu sprieduma tekstā bez īpašas vajadzības neizmanto.
16. Treknrakstā raksta tiesas nosaukumu, dokumenta veida nosaukumu – „spriedums”, sprieduma sadaļu nosaukumus – „aprakstošā daļa”, „motīvu daļa”, „rezolutīvā daļa” un vārdu „nosprieda”. Pirms un pēc sprieduma sadaļu nosaukumiem liek atstarpi vienas rindas platumā.
17. Sprieduma aprakstošo un motīvu daļu strukturē, numurējot ar punktiem kvadrātiekvās. Numerāciju veido ne vairāk kā līdz trešajai pakāpei. Otrās un trešās pakāpes numerāciju konkrētam punktam veido tad, ja ir divi vai vairāki apakšpunkti. Starp pirmās pakāpes sprieduma punktiem liek atstarpi vienas rindas platumā.

⁸ Sal. Rozenbergs J., Torgāns K. 193. panta komentārs. *Grām.*: Civilprocesa likuma komentāri. I daļa. Otrais papildinātais izdevums. Prof. K. Torgāna zinātniskajā redakcijā. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2016, 523. lpp.

⁹ Valsts valodas likums arī nosaka, ka lietvedības dokumentācijā lietojama vienota terminoloģija un ievērojamas spēkā esošās literārās valodas normas. Terminu veidošanu un lietošanu nosaka Latvijas Zinātņu akadēmijas Terminoloģijas komisija. Līdz ar to kā palīglīdzeklis tiesas spriedumu rakstīšanā var tikt izmantoti šīs komisijas lēmumi. Savukārt latviešu literārās valodas normu kodificēšana ir uzticēta Valsts valodas centram. Personvārdu rakstības normas ir ietvertas Ministru kabineta 2004. gada 2. marta noteikumos Nr. 114 „Noteikumi par personvārdu rakstību un lietošanu latviešu valodā, kā arī to identifikāciju”. Kā palīglīdzekli ieteicams izmantot arī [rokasgrāmatu „Latviešu valoda tiesu nolēmumos”](#).

18. Informāciju, kas atklāj personas datus, spriedumā norāda tādā mērā, kādā tas nepieciešams lietas izskatīšanai.
19. Ja zvērināts advokāts, zvērināts notārs, zvērināts tiesu izpildītājs vai maksātnespējas procesa administrators tiesas procesā piedalās, pildot amata pienākumu, tad, vismaz pirmoreiz norādot šo personu, pievienojama norāde par tās amatu.

1. Ievaddaļas veidošana

20. Lapas augšējā labajā stūrī virs ģerboņa norāda šādu informāciju: lietas statusu, ja ir izņēmumi no atklātuma principa (slēgts/daļēji slēgts lietas statuss, spriedums satur neizpaužamu informāciju); lietas numuru un arhīva numuru.
21. Ievaddaļā lapas vidū zem Latvijas valsts lielā ģerboņa treknrakstā raksta tiesas nosaukumu. Zem tā lapas vidū treknrakstā ar lielajiem burtiem raksta dokumenta veida nosaukumu – SPRIEDUMS. Nākamajā rindiņā lapas vidū norāda, ka spriedums taisīts Latvijas tautas vārdā.
22. Nākamajā rindiņā lapas vidū raksta sprieduma pieņemšanas vietu un datumu.
23. Zem datuma lapas kreisajā malā raksta tiesas sastāvu, norādot tiesneša vārdu un uzvārdu.

Piemērs

Slēgtas lietas statuss
Lieta Nr. [lietas nr.],[arhīva Nr.]

Administratīvā rajona tiesa
Rīgas tiesu nams
SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā
Rīgā 20XX. gada XX. novembrī

Tiesa šādā sastāvā: tiesnesis [Vārds Uzvārds]

24. Ja lieta tiek izskatīta koleģiāli, pirmo norāda tiesnesi referentu.

Piemērs

Tiesa šādā sastāvā: tiesnese referente [Vārds Uzvārds], tiesneši [Vārds Uzvārds]
un [Vārds Uzvārds]

25. Ja lieta izskatīta mutvārdu procesā (tiesas sēdē), nākamajā rindiņā norāda lietas dalībniekus, kas piedalījušies tiesas sēdē.

Piemērs

piedaloties pieteicēja [Vārds Uzvārds] / [Nosaukums] pārstāvim [Vārds Uzvārds],
atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes – [Nosaukums] – pārstāvim
[Vārds Uzvārds],

26. Kā nākamo ievaddaļā norāda, kādā procesā lieta izskatīta un pieteikuma priekšmetu,
proti, to, vai pieteikums ir par:

- 26.1. administratīvā akta izdošanu, atcelšanu (atcelšanu pilnībā vai daļā, arī grozīšanu),
spēkā esību (atzīšanu par spēkā neesošu, atzīšanu par spēku zaudējušu, arī
administratīvā akta atzīšanu par spēkā esošu);
- 26.2. iestādes faktisko rīcību;
- 26.3. publiski tiesisku attiecību pastāvēšanas, nepastāvēšanas vai to satura konstatāciju;
- 26.4. publisko tiesību līguma atbilstību tiesību normām, tā spēkā esību, noslēgšanu vai
izpildes pareizību;
- 26.5. administratīvā akta atzīšanu par prettiesisku (prettiesiskuma konstatēšana);
- 26.6. administratīvā akta izdošanas procesā pieļauta būtiska procesuālā pārkāpuma
konstatēšanu.

Piemēri

- tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz [Vārds Uzvārds] / [Nosaukums] pieteikumu par [iestādes nosaukums] 20XX. gada XX. decembra lēmuma Nr. 123 „Par ...” atcelšanu.
- slēgtā tiesas sēdē, izmantojot *Microsoft Teams* videokonferenču platformu, izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz [Vārds Uzvārds] / [Nosaukums] pieteikumu par [iestādes nosaukums] 20XX. gada XX. decembra lēmuma Nr. 123 „Par ...” atcelšanu.
- rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz [Vārds Uzvārds] / [Nosaukums] pieteikumu par [iestādes nosaukums] 20XX. gada XX. decembra lēmuma Nr. 123 „Par ...” atcelšanu.

27. Ja pieteikums ir par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, tad norāda prasītā administratīvā akta vēlamā saturu.

Piemēri

- tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz [Vārds Uzvārds] pieteikumu par labvēlīgāka administratīvā akta izdošanu, ar kuru piešķirtu lielāku bezdarbnieka pabalstu, ieskaitot vidējās apdrošināšanas iemaksu

algas aprēķinā līdz 20XX. gada XX. decembrim gūtos ienākumus [iestādē] un sabiedrībā ar ierobežotu atbildību „[nosaukums A]”.

- tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz [Vārds Uzvārds] pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru tiktu izmaksāta kaitējuma atlīdzība no Ārstniecības riska fonda par pieteicējas laulātā [Vārds Uzvārds] veselībai vai dzīvībai nodarīto kaitējumu, kas radies, saņemot veselības aprūpes pakalpojumus SIA „Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca” stacionārā „Gaiļezers” laikā no 20XX. gada XX. oktobra līdz 20XX. gada XX. novembrim saistībā ar [Vārds Uzvārds] augšstilba kaula lūzuma pārvaldību.
- tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz [Nosaukums] pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru [Nosaukums] tiktu atmaksāta 20XX. gada decembrī deklarētā pievienotās vērtības nodokļa pārmaksa 5000,05 *euro*.

28. Ja pieteikums ir par iestādes faktisko rīcību, tad norāda, kāda tieši darbība vai bezdarbība ir pārsūdzēta tiesā.

Piemērs

tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz [Vārds Uzvārds] pieteikumu par Valsts zemes dienesta faktisko rīcību, 20XX. gada XX. decembrī aktualizējot nekustamā īpašuma [adrese], [kadastra numurs], datus Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā (mainot ēkas ar kadastra apzīmējumu [kadastra numurs] statusu un reģistrējot Jelgavas novada pašvaldību kā ēkas tiesisko valdītāju) un 20XX. gada XX. decembrī nosūtot priekšapmaksas rēķinu, nemantiskā kaitējuma 999 *euro* atlīdzinājumu.

29. Ja pieteikums ir par publiski tiesisku attiecību pastāvēšanas konstatāciju, tad jānorāda, kāda tieši fakta konstatācija tiek prasīta.

Piemērs

tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz [Vārds Uzvārds] pieteikumu par fakta, ka [Vārds Uzvārds] pēdējā reģistrētā dzīvesvieta līdz 19XX. gada XX. jūlijam bija Latvijā, konstatēšanu un pienākuma uzlikšanu Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldei izdot labvēlīgu administratīvo aktu, ar kuru [Vārds Uzvārds] tiktu atzīts par Latvijas nepilsoni.

2. Aprakstošās daļas veidošana

30. Spriedumā nodrošina aprakstošās daļas un motīvu daļas savstarpējo atbilstību un stilistisko viendabību. Aprakstošo daļu parasti veido īsāku un lakoniskāku nekā motīvu daļu. Pēc iespējas izvairās no teksta atkārtošanas sprieduma dažādās daļās, tā vietā, piemēram, izmantojot iekšējās atsauces uz sprieduma iepriekšējiem punktiem.
31. Nolūkā samazināt numerācijas pakāpes, aprakstošās daļas iekšējai strukturēšanai var izmantot tematiskus apakšvirsrakstus. Apakšvirsrakstus raksta slīprakstā atsevišķā rindiņā lapas kreisajā pusē.

Piemērs

[1] Ar vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra (turpmāk – ministrs) 20XX. gada XX. aprīļa rīkojumu Nr. 123 pieteicējs atstādināts no domes priekšsēdētāja amata pienākumu pildīšanas. Lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem apsvērumiem.

Par pieteicēja darbību kā SIA „Rīgas satiksme” kapitāla daļu turētāja pārstāvim

[1.1] – [1.6]...

Par pieteicēja darbību Rīgas domē

[1.7] – [1.10]...

Rīkojuma izdošanas lietderības pamatojums

[1.11] – [1.12]...

[2] Uzskatot, ka rīkojums izdots vienīgi politisku motīvu dēļ, pieteicējs ir vērsies tiesā, norādot turpmāk minētos argumentus.

Par pārsūdzēto rīkojumu kopumā

[2.1] – [2.5]...

Par darbību SIA „Rīgas satiksme”

[2.6] – [2.9]...

Par pieteicēja darbību Rīgas domē

[2.10] – [2.14]...

32. Ieteicamā aprakstošās daļas izklāsta secība: 1) administratīvā procesa ierosināšana iestādē (atkarībā no konkrētās lietas aprakstošo daļu var iesākt arī ar tādu lietā nozīmīgu faktu raksturošanu, kas notikuši vēl pirms administratīvā procesa iestādē uzsākšanas), sākotnējā lēmuma pieņemšana, tā apstrīdēšana augstākā iestādē, lēmuma pamatojuma īss atreferējums; 2) pieteicēja prasījumi; 3) administratīvā procesa dalībnieku sniegto paskaidrojumu būtība (tai skaitā arī tiesas sēdē sniegto). Norādes par to, vai lieta tiek izskatīta mutvārdu vai rakstveida procesā, šeit atkārtoti vairs neraksta, jo tas jau ir norādīts sprieduma ievaddaļā.

Piemērs

[1] Pieteicējs [Pers. A] ar 20XX. gada XX. jūnija iesniegumu vērsās Nacionālajā veselības dienestā (turpmāk – Dienests), lūdzot no Ārstniecības riska fonda (turpmāk – Fonds) izmaksāt atlīdzību 30 000 *euro* par viņa veselībai nodarīto kaitējumu, kas radies, saņemot veselības aprūpes pakalpojumus PSIA „Rīgas 2. slimnīca” laikā no [...] līdz [...] (*lietas 36.–38. lapa*).

Ar Dienesta 20XX. gada XX. jūnija lēmumu Nr. [...] pieteicējam atteikts izmaksāt lūgto atlīdzību no Fonda (*lietas 64.–69. lapa*) (turpmāk – sākotnējais lēmums).

Pieteicējs nepiekrīta sākotnējam lēmumam un to apstrīdēja Veselības ministrijā (*lietas 82.–83. lapa*).

[2] Ar Veselības ministrijas 20XX. gada XX. janvāra lēmumu Nr.[...] sākotnējais lēmums atstāts negrozīts (*lietas 19.–34. lapa*) (turpmāk – lēmums). Lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[2.1]...

[3] 20XX. gada XX. februārī Administratīvajā rajona tiesā saņemts pieteikums par labvēlīga administratīvā akta izdošanu (*lietas 4.–15. lapa*). Pieteikums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[3.1]...

[4] Paskaidrojumā Veselības ministrija pieteikumu neatzīst, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā konstatēto, papildus norādot turpmāk minēto (*lietas 92.–93. lapa*).

[4.1]...

[5] Paskaidrojumā Dienests pieteikumu neatzīst, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā konstatēto (*lietas 104. lapa*).

[6] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāve uzturēja pieteikumu, pamatojoties uz pieteikumā norādītajiem argumentiem, savukārt Veselības ministrijas un Dienesta pārstāvji pieteikumu neatzina, pamatojoties uz lēmumā un paskaidrojumos norādītajiem argumentiem.

33. Atreferējot pieteikumu, iestādes pārsūdzētā lēmuma pamatojumu un procesa dalībnieku paskaidrojumus, tos pēc iespējas un nepieciešamības saīsina (atmetot juridiski nenozīmīgus apsvērumus un novēršot nevajadzīgu teksta atkārtošanos) un pārfrāzē (novienādojot un saskaņojot terminoloģiju, izvēloties juridiski pareizus jēdzienus, ja vien tas negroza šo motīvu būtību, kā arī nepieciešamības gadījumā mainot argumentu secību, sākot ar būtiskākajiem vai ar tiem, kas motīvu daļā tiks arī atbildēti kā pirmie).

34. Lai atvieglotu teksta uztveri, garus tiesību aktu vai iestāžu nosaukumus var saīsināt, pirmajā lietošanās reizē to attiecīgi atrunājot. Saīsinājumus nav ieteicams veidot,

izmantojot lielos sākumburtus. Tā vietā izvēlas konkrēto tiesību aktu vai iestādi raksturojošu vārdu. Saīsinājumu neveido procesa dalībnieku procesuālajam statusam (piemēram, neveido atrunātu saīsinājumu pieteicējam vai atbildētājam). Saīsinājumus ar lielo sākumburtu neveido vārdiem „lēmums”, „noteikumi”, „likums” u. tml.

Senāta atziņas par aprakstošās daļas veidošanu

- § Tiesai nav pienākuma sprieduma aprakstošajā daļā pilnībā atreferēt pieteikuma un paskaidrojumu saturu.¹⁰
- § Sprieduma aprakstošajā daļā tiek atspoguļoti tikai lietas tiesiskie un faktiskie apstākļi un lietā paustie argumenti. Savukārt lietas apstākļu, pierādījumu un lietas dalībnieku argumentu novērtējums un piemērojamās tiesību normas ietveramas sprieduma motīvu daļā. Proti, tiesas argumentācija, kādēļ konkrētais pieteikums ir apmierināms vai noraidāms, tiek izklāstīta motīvu daļā.¹¹
- § Sprieduma aprakstošajā daļā ir jāietver īss apelācijas sūdzības atstāstījums un paskaidrojumu būtība, nevis pilnībā jāatreferē apelācijas sūdzība ar tajā ietverto analīzi. Aprakstošajā daļā neietver nedz sprieduma pamatojumu, nedz tiesas secinājumus, tas ir tikai lietas gaitas atreferējums, proti, kādēļ konkrētais prasījums izcēlies, kādi ir galvenie procesa dalībnieku prasījumi, iebildumi, argumenti. Prasība aprakstošajā daļā atstāstīt apelācijas sūdzību nenožīmē, ka apelācijas sūdzība kļūst par sprieduma sastāvdaļu. Apelācijas sūdzība ir lietas materiālos, ar kuriem tiesa iepazīstas un kurus vērtē, taisot spriedumu.¹²
- § Aprakstošā daļa ir administratīvā procesa iestādē un tiesā gaitas atspoguļojums. Ja aprakstošajā daļā ir norādīti kādi apsvērumi, tas nebūt nenožīmē, ka tā ir tiesas nostāja konkrētā jautājumā. Tāpat tas neliecina par to, ka tiesa pievienojas iestādes viedoklim.¹³
- § Tiesai sprieduma aprakstošajā daļā nav jānorāda pilnīgi visi procesa dalībnieku argumenti, bet gan tikai būtiskie. Turklāt šie argumenti nav jāapraksta tieši tā, kā tos aprakstījuši procesa dalībnieki, bet gan īsā un kodolīgā veidā jāizklāsta argumentu būtība.¹⁴
- § Sprieduma aprakstošajā daļā norāda pieteicēja prasījumus un atbildētāja iebildumus, kā arī administratīvā procesa dalībnieku sniegto paskaidrojumu būtību. Pirmkārt, no minētā secināms, ka sprieduma aprakstošajā daļā nav jāatspoguļo procesa dalībnieku visi paskaidrojumi un argumenti, bet tikai būtiskie. Otrkārt, tas vien, ka sprieduma

¹⁰ Senāta 2020. gada 28. aprīļa rīcības sēdes lēmuma lietā Nr. SKA-883/2020, [ECLI:LV:AT:2020:0428.A420530912.9.L](#), 2. punkts.

¹¹ Senāta 2018. gada 4. aprīļa rīcības sēdes lēmuma lietā Nr. SKA-1046/2018, [ECLI:LV:AT:2018:0404.A420219315.4.L](#), 6. punkts.

¹² Senāta 2015. gada 26. jūnija rīcības sēdes lēmuma lietā Nr. [SKA-229/2015](#) (A420387313) 10. punkts.

¹³ Senāta 2012. gada 25. septembra rīcības sēdes lēmuma lietā Nr. [SKA-780/2012](#) (A42951209) 11. punkts.

¹⁴ Senāta 2012. gada 5. janvāra rīcības sēdes lēmuma lietā Nr. [SKA-133/2012](#) (A42718609) 7. punkts.

aprakstošajā daļā nav norādīts kāds procesa dalībnieka arguments, nav uzskatāms par būtisku pārkāpumu. Par procesuālu pārkāpumu, kas var būt novedis tiesu pie nepareiza rezultāta un līdz ar to var būt pamats kasācijas sūdzības iesniegšanai un sprieduma atcelšanai, atzīstams tas, ja tiesa nav vērtējusi kādu būtisku argumentu, nav argumentējusi, kāpēc tā noraida vienu vai otru pierādījumu.¹⁵

3. Motīvu daļas veidošana

35. Motīvu daļā sniedz pietiekamu, loģiski strukturētu un secīgu sprieduma pamatojuma izklāstu.

3.1. Vispārīgas Senāta atziņas par motīvu daļas veidošanu

- § Tiesa izvēlas un strukturē sprieduma motīvu daļu patstāvīgi. Tomēr, lai kādā veidā tiesa ir strukturējusi spriedumu, spriedumam jārada pārliecība, ka tiesa patiešām pēc būtības iedziļinājusies arī pieteicēja argumentos. To prasa gan procesuālā taisnīguma princips, gan konkretizē Administratīvā procesa likuma 251. panta piektā daļa.¹⁶
- § Ja tiesa tiesību piemērošanas norises laikā secina, ka iestādes lēmuma argumenti ir atbilstoši tiesību normām, un tiesa nonāk pie tiem pašiem secinājumiem kā iestāde, tiesa nav kavēta to arī atzīt. Tiesa nav ierobežota izmantot tos pašus juridiskos argumentus, kurus norādījusi iestāde administratīvajā aktā.¹⁷
- § Tiesas brīvību tiesas sprieduma motīvu daļas veidošanā (argumentācijas strukturēšanā) Augstākā tiesa jau atzina 2004. gadā, norādot, ka tiesai ir pienākums argumentēt spriedumu, bet tas nav saprotams kā prasība detalizēti atbildēt uz jebkuru argumentu. Tiesai ir atļauts izvērtēt argumentus, kurus tā uzskata par nozīmīgiem no tiesību viedokļa. Tas, cik daudz spriedums ir jāargumentē, atkarīgs no lietas apstākļiem.¹⁸

3.2. Ieteikumi motīvu daļas strukturēšanai un ievada veidošanai

36. Lai samazinātu numerācijas pakāpes, motīvu daļas iekšējai strukturēšanai var izmantot tematiskus apakšvirsrakstus, kurus formulē atkarībā no strīdus jautājuma, argumentācijas līnijām vai atbildamiem procesa dalībnieku argumentiem. Apakšvirsrakstu var ievadīt ar vārdu „Par”. Apakšvirsrakstus raksta slīprakstā atsevišķā rindīnā lapas kreisajā pusē.

¹⁵ Senāta 2010. gada 19. marta sprieduma lietā Nr. [SKA-79/2010](#) (A42434106) 8.1. punkts.

¹⁶ Senāta 2019. gada 26. novembra sprieduma lietā Nr. SKA-852/2019, [ECLI:LV:AT:2019:1126.A43010414.6.S.](#), 10. punkts. Ar atsauci uz Senāta 2013. gada 30. janvāra rīcības sēdes lēmuma lietā Nr. SKA-155/2013 (A43004211) 8. punktu, 2014. gada 21. oktobra rīcības sēdes lēmuma lietā Nr. SKA-524/2014 (A43003811) 7. punktu.

¹⁷ Senāta 2016. gada 14. septembra sprieduma lietā Nr. [SKA-461/2016](#) 18. punkts.

¹⁸ Senāta 2016. gada 14. septembra sprieduma lietā Nr. [SKA-461/2016](#) 18. punkts. Ar atsauci uz Senāta 2004. gada 23. novembra sprieduma lietā Nr. SKA-216/2004 (Grām.: Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta spriedumi un lēmumi 2004. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2005, 571.–579. lpp.) 8. punktu un tajā citēto Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūru.

Tematiska apakšvirsraksta vietā vai arī kopā ar to var lietot romiešu ciparus.

Piemērs

Lietā ir strīds par to, vai ministrs pamatoti atstādināja pieteicēju no pašvaldības domes priekšsēdētāja amata pienākumu pildīšanas.

Ņemot vērā lietā vērtējamo jautājumu plašo loku, tiesa turpmāk sprieduma pārskatāmības nolūkos atsevišķi izdalīs minētajā strīdā izvērtējamus jautājumus.

Par tiesvedības izbeigšanu lietā

[..]

Vispārīgi par pašvaldību pārraudzību

[..]

Tiesas kontroles robežas

[..]

Secinājums

[..] Ņemot vērā minēto, tiesa pārsūdzēto rīkojumu atzīst par pareizu un tiesisku, savukārt pieteikumu par nepamatotu un noraidāmu.

37. Skaidrības un atkārtotā novēršanas labad ieteicams motīvu daļu ievadīt ar strīda jautājumu vai konkretizētu tiesas uzdevumu, bet galīgo secinājumu par to, vai pieteikums ir pamatots un apmierināms vai nepamatots un noraidāms, iekļaut motīvu daļas noslēgumā, pirms rezolutīvās daļas.

Piemēri

- Lietā izšķirams jautājums, vai pieteicējs pamatoti ir saukts pie disciplināratbildības, piemērojot disciplinārsodu – atvaļināšanu no dienesta. Pieteicēja galvenais arguments pārsūdzētā lēmuma prettiesiskumam ir tas, ka, atzīstot pieteicēju par vainīgu administratīvo pārkāpumu izdarīšanā, viņa atrašanās narkotisko vielu ietekmē nav pierādīta Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā noteiktajā kārtībā. Kā norāda pieteicējs, Medicīniskās pārbaudes protokols nav radīts dienesta pārbaudes laikā, bet gan citā procesā, tāpēc tas nav pieļaujams šajā lietā.
- Ievērojot šos pieteicēja izvirzītos argumentus, vispirms tiesa pievērsīsies jautājumam par Medicīniskās pārbaudes protokola pieļaujamību un pret pieteicēju ierosinātās administratīvā pārkāpuma lietas nozīmi pieteicēja saukšanā pie disciplināratbildības. Secīgi tiesa izvērtēs strīdus jautājumu pēc būtības.

- Lietā nav strīda par to, ka pieteicējai, pamatojoties uz 20XX. gada XX. oktobra pirkuma līgumu, ir reģistrētas īpašuma tiesības uz īpašumu, kas sastāv no zemesgabala un vienstāvu dzīvojamās ēkas (*lietas 15. lapa*). Lietā nav strīda arī par to, ka uz pieteicējai piederošā zemesgabala atrodas noliktava, kura zemesgrāmatā nav reģistrēta īpašuma sastāvā.
Pieteicējas interese ir panākt, lai Kadastra informācijas sistēmā viņa tiek reģistrēta kā noliktavas lietotāja, jo noliktava atrodas uz viņai piederošās zemes. Tādējādi lietā ir strīds par to, vai dienests pamatoti laboja datus par noliktavu Kadastra informācijas sistēmā no statusa „pieder zemes īpašniekam” uz statusu „nepieder zemes īpašniekam” un pirms pasūtījuma izpildes pieprasīja pieteicējai samaksāt rēķinu.
- Izskatot pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, tiesai ir jāpārbauda, vai pastāv priekšnoteikumi atlīdzības izmaksai pieteicējam no Fonda.
- Ievērojot minēto, pieteikums nav pamatots un ir noraidāms.

3.3. Senāta atziņas par faktisko apstākļu un pierādījumu analīzi

§ Vispusīga un pilnīga pierādījumu pārbaude un novērtēšana nozīmē to, ka tiesa novērtē visus lietā esošos pierādījumus. Arī juridiskajā literatūrā atzīts, ka tiesa nedrīkst atstāt bez ievērības nevienu pieņemto pierādījumu. Ja pierādījumi ir iesniegti, vērtējums jādod par visiem pierādījumiem. Tādējādi tiesai ir jānovērtē arī tādi pierādījumi, kas neapstiprina tiesas izdarītos secinājumus, bet gluži otrādi – no tiem izriet pretējs secinājums. Šādā gadījumā tiesai jāpamato, kāpēc tās ieskatā konkrētais pierādījums neapstiprina attiecīgo faktu un kāpēc tam nav piešķirama priekšroka. Ja tiesa kādam pierādījumam nepiešķir ticamību, arī tas ir jāpamato, norādot, kādi apstākļi vai pierādījumi liek apšaubīt konkrētā pierādījuma ticamību. Tā kā atbilstoši Administratīvā procesa likuma 151. pantam tiesa pieņem tikai tos pierādījumus, kuriem ir nozīme lietā, tad tiesai, ja tā kādam pierādījumam nepiešķir nozīmi un uzskata, ka tas nevar ietekmēt lietas izspriešanu, arī tas ir jāpamato. Turklāt šāds pamatojums nevar aprobežoties ar vispārīgām frāzēm, jābūt norādītam skaidram un saprotamam iemeslam. Citiem vārdiem sakot, tiesas spriedumā ietvertajam pierādījumu novērtējumam ir jābūt tādām, lai lietas dalībniekiem nerastos neatbildēti jautājumi par lietā esošu atsevišķu pierādījumu nepieminēšanu un nenovērtēšanu. Pretējā gadījumā tiesas spriedums var radīt šaubas par procesa taisnīgumu.¹⁹

¹⁹ Senāta 2021. gada 22. decembra sprieduma lietā Nr. SKA-703/2021, [ECLI:LV:AT:2021:1222.A420183117.17.S](#), 11. punkts. Ar atsauci uz Senāta 2018. gada 28. decembra sprieduma lietā Nr. SKA-655/2018 ([ECLI:LV:AT:2018:1228.A420495111.3.S](#)) 8. punktu, Līcis A. Prasības tiesvedībā un pierādījumi. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2003, 77., 80. lpp.

- § Tiesai ir nepieciešams uz lietā minētajiem faktiem skatīties to kopumā, pārbaudot, vai tie ir savstarpēji saskanīgi, vai iegūtie pierādījumi viens otru apstiprina, vai paskaidrojumus un liecībās norādītie fakti sakrīt ar dokumentos un citos pierādījumos norādīto.²⁰
- § Tas vien, ka tiesa atsevišķu secinājumu izdarīšanai ir ņēmusi vērā lietpratēju viedokli un tiesas secinājumi saskan ar lietpratēju redzējumu, savukārt citos gadījumos tiesas un lietpratēju secinājumi ir atšķirīgi, nenozīmē, ka tiesas spriedums ir pretrunīgs.²¹
- § Tas, ka pieteicējas iesniegtie pierādījumi kopsakarā ar tās paustajiem argumentiem vispār netiek vērtēti, nostāda pieteicēju procesuāli nevienlīdzīgā stāvoklī un būtībā liedz iespēju efektīvi pierādīt savus iebildumus. Ja reiz pieteicēja ieņem iestādes iegūtajiem pierādījumiem ir iesniegusi paskaidrojumus un iesniegusi pierādījumus, kas tās iebildumus apstiprina, tiesai šie pierādījumi, ievērojot objektīvās izmeklēšanas principu un procesuālo taisnīgumu, ir jāvērtē, pirms izdarīt secinājumu par lietas faktiskajiem apstākļiem. Salīdzinoši arī civilprocesā būtiska nozīme tiek piešķirta tam, lai tiesa, izskatot lietu, vērtē lietai pievienotos pierādījumus. Tā, vērtējot apelācijas instances tiesas sprieduma pilnību, Senāts atzina: „No lietas materiāliem redzams, ka apelācijas instancē iesniegti jauni pierādījumi (...). Tiesa minētos pierādījumus pieņēmusi, tādējādi atzīstot, ka šajos dokumentos norādītajām ziņām ir nozīme lietas izspriešanā. Spriedumā nav norādīti apsvērumi, kas ļautu secināt, ka minētie pierādījumi nebūtu pieļaujami prasības pamatošanai izšķiramā strīda ietvaros. Taču novērtējums minētajiem pierādījumiem spriedumā nav dots.”²²
- § Īpaši liela vērība tiesībām iesniegt pierādījumus un sagaidīt to novērtējumu spriedumā ir jāpievērš lietās, kurās iestāde piemērojusi sankciju, kas ir pielīdzināma krimināltiesiskai sankcijai. Personai, kurai tiek piemērota krimināltiesiska rakstura sankcija, ir jābūt efektīvām iespējām aizsargāt savas tiesības taisnīgā tiesas procesā, un tas paredz tiesības iesniegt pierādījumus saviem iebildumiem savu tiesību aizsardzībai.²³
- § Ja kāda pierādījuma iegūšanas procesā nav bijis tik skaidrs, ka pierādījumam nav nozīmes strīda izšķiršanā, vai arī tiesa ir kļūdījusies, iegūstot tādus pierādījumus, kuriem nav nozīmes lietā, tad spriedumā ir jāpamato, kāpēc konkrētais pierādījums netiek

²⁰ Senāta 2020. gada 21. decembra sprieduma lietā Nr. SKA-98/2020, [ECLI:LV:AT:2020:1221.A420259115.4.S](#), 8. punkts.

²¹ Senāta 2021. gada 20. decembra sprieduma lietā Nr. SKA-314/2021, [ECLI:LV:AT:2021:1220.A420576312.20.S](#), 31. punkts.

²² Senāta 2019. gada 26. novembra sprieduma lietā Nr. SKA-852/2019, [ECLI:LV:AT:2019:1126.A43010414.6.S](#), 11. punkts. Ar atsauci uz Senāta 2019. gada 5. septembra sprieduma lietā Nr. SKA-785/2019, [ECLI:LV:AT:2019:0905.A420408113.8.S](#), 12. punktu, 2015. gada 26. februāra sprieduma lietā Nr. SKC-1838/2015 (C23062413) 9. punktu.

²³ Senāta 2019. gada 26. novembra sprieduma lietā Nr. SKA-852/2019 ([ECLI:LV:AT:2019:1126.A43010414.6.S](#)) 11. punkts. Ar atsauci uz Senāta 2016. gada 14. septembra spriedumu lietā Nr. [SKA-461/2016](#).

vērtēts. Turklāt šāds pamatojums nevar aprobežoties tikai ar konstatējumu, ka pierādījums nav attiecināms uz izskatāmo lietu, ir jānorāda arī iemesls. Senāts atzīst, ka visefektīvāk pierādījumu attiecināmības jautājumu būtu risināt jau tiesas procesa gaitā, veltot tam nepieciešamo laiku un, ja nepieciešams, izvērstākas diskusijas, lai, piemēram, panāktu procesa dalībnieku vienotu skatījumu uz konkrēta pierādījuma nozīmi lietā, lai izprastu konkrēto pierādījumu nozīmi lietā un nošķirtu būtisko no nebūtiskā, lai tādējādi vēlāk nenoslogotu spriedumu ar tādu pierādījumu vērtējumu, kuriem lietā, iespējams, nav nozīmes. Taču, ja pierādījums ir iegūts un pievienots lietas materiāliem, tas ir jāvērtē tiesas spriedumā.

Minētais ir attiecināms arī uz atkārtotu liecinieku nopratināšanu. Proti, tiesai ir rūpīgi jāapsver, vai un kāpēc ir nepieciešama atkārtota liecinieku nopratināšana, kādi apstākļi vēl būtu noskaidrojami vai kādas pretrunas novēršamas, vai, iespējams, ir nepieciešama liecinieku savstarpēja konfrontācija u.c.

Ja tiesai ir radušās šaubas par lietas apstākļu novērtējumu un tā pati vēlreiz uzklausi lieciniekus un noskaidrojusi faktiskos apstākļus, tai ir pienākums pašai novērtēt no jauna iegūtās liecības, tostarp salīdzinot tās ar iepriekš iegūtajām, novērtējot pretrunas un to nozīmi. Ja liecinieki jaunas ziņas nav snieguši, arī tas var kalpot par pamatu tiesas vērtējumam, piemēram, nostiprinot kādu no pozīcijām. Katrā ziņā liecinieku liecības nevar tikt atstātas bez ievērības arī tad, ja liecība ir sniegta atkārtoti un jaunas ziņas tajā neparādās. Ievērojot iepriekš minēto, ja apelācijas instances tiesā tiek iegūti jauni pierādījumi, tie tiesai ir patstāvīgi jānovērtē, tā nevar paļauties uz pirmās instances tiesas izdarīto pierādījumu vērtējumu, pievienojoties sprieduma motīviem, tā vienkāršā iemesla dēļ, ka šādi pierādījumi pirmās instances tiesā nepastāvēja.²⁴

§ Pierādījumu uzskaitījums un vispārīga atsauce, ka no tiem izriet konkrētais secinājums, nav pietiekams pamatojums.²⁵

§ No tiesībām uz taisnīgu tiesu un Administratīvā procesa likuma 154. pantā noteiktajiem pierādījumu novērtēšanas principiem izriet nepieciešamība sprieduma motīvos atklāt tiesas izdarīto pierādījumu analīzi un ar to saistītos apsvērumus, kas noveduši tiesu pie secinājuma par pieteikuma apmierināšanas vai noraidīšanas pamatu. Tas uzsvērts arī Administratīvā procesa likuma 251. panta piektajā daļā.

No minētā izriet, ka spriedumā nepieciešams analizēt lietā konstatēto faktu nozīmi un ietekmi, kādu šie fakti atstāj uz strīda būtību. Tiesai nav pietiekami tikai vispārīgi atsaukties uz konstatētajiem apstākļiem vai lietā esošajiem pierādījumiem, bet tiesai jāsniedz savs vērtējums par to, kāda ir šo apstākļu vai pierādījumu nozīme lietā, kāpēc konkrēti fakti par kaut ko liecina vai neliicina, lai personai, kura lasa tiesas nolēmumu,

²⁴ Senāta 2019. gada 22. novembra sprieduma lietā Nr. SKA-45/2019, [ECLI:LV:AT:2019:1122.A420643611.2.S](#), 7. punkts.

²⁵ Senāta 2019. gada 25. septembra sprieduma lietā Nr. SKA-1031/2019, [ECLI:LV:AT:2019:0925.A420735510.12.S](#), 8. punkts.

būtu saprotams, kā un kāpēc tiesa konkrētajos apstākļos izdarījusi konkrētus secinājumus. Tāpēc konstatēto apstākļu un pierādījumu uzskaitījums bez tam sekojošas analīzes un novērtējuma pats par sevi neveido pienācīgu tiesas sprieduma pamatojumu. Faktisko apstākļu atreferējums un par šiem apstākļiem izdarīts secinājums bez izvērstākas analīzes būtu pietiekams vienīgi tādos izņēmuma gadījumos, ja konkrētajos apstākļos jebkuram saprātīgam novērotājam no malas būtu acīmredzami un pašsaprotami, ka konstatētie fakti var novest tikai pie viena konkrēta secinājuma.²⁶

3.4. Senāta atziņas par tiesību normu piemērojamības vērtēšanu

§ No Administratīvā procesa likuma 104. panta un Satversmes tiesas likuma 19.¹ panta izriet, ka likumdevējs prezumējis, ka gadījumos, ja attiecīgajā administratīvajā lietā piemērojamā tiesību norma aizskar Satversmē noteiktās pamattiesības, tiesa, apturot tiesvedību, vēršīsies Satversmes tiesā. Līdz ar to tiesai vienmēr pēc savas iniciatīvas ir jāveic piemērojamo tiesību normu konstitucionalitātes pārbaude, kā arī jāsniedz savi apsvērumi par pieteicēja argumentiem par pamattiesību ierobežojuma samērīgumu. Arī uz tiesas pieteikumu Satversmes tiesai attiecas subsidiaritātes princips, proti, pamattiesību ierobežojuma samērīguma izvērtējums un piemērojamo tiesību normu konstitucionalitātes pārbaude jāveic, izskatot lietu pēc būtības pirmās instances un apelācijas instances tiesā. Ja tiek konstatēts, ka piemērojamā tiesību norma neatbilst Satversmei, tiesai ir pienākums iesniegt pieteikumu Satversmes tiesai. Tādējādi tiek nodrošināta procesuālā ekonomija, jo strīds tiek atrisināts tajā tiesu instancē, kura ir tiesīga izlemt lietu pēc būtības.²⁷

3.5. Ieteikumi tiesību normu izmantošanai sprieduma argumentācijā

38. Spriedumā norāda piemērojamās tiesību normas. Pirms tiesību normas piemērošanas pārliecinās par tās spēkā esību, veicot tiesību normas zemāko kritiku (formālo tiesību normas spēkā esības priekšnoteikumu izvērtējumu) un augstāko kritiku (materiālo tiesību normas spēkā esības priekšnoteikumu izvērtējumu, arī satversmības pārbaudi). Sērīgajos gadījumos šā izvērtējuma rezultātu atspoguļo spriedumā.
39. Ja tiesa uzskata, ka tiesību norma neatbilst Satversmei vai starptautisko tiesību normai (aktam), tā tiesvedību lietā aptur un nosūta motivētu pieteikumu Satversmes tiesai.
40. Ja tiesa atzīst, ka pašvaldību saistošie noteikumi neatbilst Ministru kabineta noteikumiem vai likumam vai Ministru kabineta noteikumi neatbilst likumam, vai iekšējais normatīvais akts neatbilst ārējam normatīvajam aktam vai tieši piemērojamam

²⁶ Senāta 2019. gada 29. maija sprieduma lietā Nr. SKA-274/2019, [ECLI:LV:AT:2019:0529.A420367614.3.S](#), 7.punkts. Ar atsauci uz Senāta 2018. gada 22. jūnija sprieduma lietā Nr. SKA-108/2018 (A420299713) 7. punktu.

²⁷ Senāta 2018. gada 20. jūnija sprieduma lietā Nr. SKA-23/2018, [ECLI:LV:AT:2018:0720.A420410213.2.S](#), 9. punkts. Ar atsauci uz Rodiņa A., Spale A. Satversmes 85. panta komentārs. LR Satversmes komentāri. VI nodaļa. Tiesa. VII nodaļa Valsts kontrole. Autoru kolektīvs prof. R. Baloža zinātniskā vadībā. Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2013, 119.–152. lpp.

vispārējam tiesību principam, tā attiecīgo tiesību normu nepiemēro. Tiesa spriedumā pamato savu viedokli par neatbilstību augstāka juridiskā spēka tiesību normām.

41. Lietā piemērojamās tiesību normas var pārstāstīt vai citēt. Spriedumā izvairās no pārāk plašas tiesību normas teksta citēšanas, ja vien tas konkrētajā lietā nav nepieciešams pienācīgai tiesību normas piemērošanai vai iztulkošanai. Tiesību normas atstāstu vai citātu pēc iespējas pielāgo izskatāmās lietas apstākļiem, piemēram, to var saīsināt (atmetot lietā nepiemērojamās tiesiskā sastāva alternatīvās pazīmes).
42. Spriedumā atklāj piemērojamās tiesību normas iztulkošanas rezultātu. Ja, izmantojot dažādas iztulkošanas metodes, iespējams nonākt pie dažādiem rezultātiem, spriedumā pamato, kurš iztulkošanas rezultāts un kādēļ lietā ir piemērots.
43. Piemērojot Eiropas Savienības tiesības, izmanto Eiropas Savienības tiesību normu iztulkošanas metodiku, proti, tiesību normu iztulkošanas metodes un to piemērošanas secību. Piemērojot starptautiskās tiesības, izmanto starptautisko tiesību normu iztulkošanas metodiku.
44. Ja lietā tiek izmantota kāda no tiesību tālākveidošanas metodēm, spriedumā norāda uz šīs metodes izmantošanas priekšnoteikumu īstenošanos (piemēram, pamatojot, ka pastāv likuma plānam pretēja nepilnība jeb likuma robs).
45. Ja lietā tiek piemērots vispārējais tiesību princips, spriedumā atklāj tā saturu.

Piemēri

- Lai noskaidrotu Publisko iepirkumu likuma 41. panta otrajā daļā ietvertā samērīguma principa saturu, ir ņemama vērā Eiropas Savienības Tiesas nolēmumos atrodamā minētās direktīvas normas interpretācija.
Eiropas Savienības Tiesa, interpretējot Direktīvas 2004/18/EK 44. panta 2. punkta otro daļu lietā, kurā bija strīds par līgumslēdzējietādes izvēlētajiem rādītājiem, lai noteiktu minimālo ekonomisko un finanšu iespēju līmeni, atzina, ka [..]. No minētā izriet, ka iepirkuma nolikuma prasību samērīgums ir pārbaudāms, noskaidrojot, vai prasība ir samērojama tieši ar konkrētā līguma priekšmetu, tas ir, vai tā nepārsniedz to, kas saprātīgi nepieciešams konkrētā iepirkuma mērķa sasniegšanai.
Arī citās publisko iepirkumu jomā pieņemtajās lietās Eiropas Savienības Tiesa ir atzinusi, ka [..].
Tādējādi situācijā, kad ir strīds par iepirkuma nolikuma prasību samērīgumu, vispirms ir noskaidrojama strīdus prasību būtība un, ievērojot attiecīgo prasību saturu un jēgu, pārbaudāms, vai attiecīgās prasības neietver ko tādu, kas pārsniedz saprātīgi nepieciešamo konkrētā iepirkuma mērķa sasniegšanai.²⁸

²⁸ Senāta 2020. gada 27. augusta sprieduma lietā Nr. SKA-297/2020, [ECLI:LV:AT:2020:0827.A420336717.9.S](https://www.eclis.lv/AT:2020:0827.A420336717.9.S), 7., 8. punkts.

- *In dubio pro civis* (šaubas par labu cilvēkam) princips, kas Administratīvā procesa likumā nostiprināts 5. pantā kā privātpersonu tiesību ievērošanas princips, arī paredz, ka gadījumā, ja tiesību normas pieļauj vairākus tiesiskus un vienlīdz samērīgus, un lietderīgus risinājumus, tiesai ir jāizvēlas privātpersonas interesēm atbilstošākais. Minētais princips nav saprotams tādējādi, ka atšķirīgu viedokļu par tiesību normu interpretāciju gadījumā priekšroka jādod tāda normas iztulkošanai, kas mazāk aizskar privātpersonu.²⁹

3.6. Senāta atziņas par judikatūras izmantošanu sprieduma argumentācijā

- § Nav svarīgi tas, vai tiesa ir atsaukusies uz kādu konkrētu tiesas spriedumu, bet gan tas, vai pēc būtības tiesas spriedums atbilst pastāvošajai judikatūrai.³⁰
- § Tiesu nolēmumos ietvertā motivācija ir būtisks instruments tiesnešiem gan anglosakšu tiesību sistēmas valstīs, gan kontinentālo tiesību sistēmas valstīs, neatkarīgi no tā, vai tiesu precedenti uzskatāmi par saistošu tiesību avotu vai ne. Atbilstoši vienlīdzības principam un tiesībām uz taisnīgu tiesu tiesai ir jāņem vērā tiesu prakse (judikatūra) analogās lietās. Savukārt, ja tiesa nolemj atkāpties no iepriekšējās tiesu prakses, šai atkāpei jābūt skaidri izteiktai nolēmumā (sal. *Eiropas Tiesnešu konsultatīvās padomes (CCJE) viedokļa Nr. 20 „Tiesu loma tiesību normu vienveidīgā piemērošanā” I. un 10. punkta secinājumi un rekomendācijas. Pieņemts Strasbūrā 2017. gada 10. novembrī. Augstākās Tiesas Biļetens, 2018, Nr. 16, 63. lpp.*). Tādējādi tiek nodrošināta vienveidīga tiesību normu piemērošana. Līdz ar to tiesai nav šķēršļu motīvu daļas argumentos atsaukties uz tiesu praksi.³¹

3.7. Ieteikumi argumentēšanai ar judikatūras atziņu

46. Tiesa jau lietas sagatavošanas laikā noskaidro, kāda judikatūra ir izveidojusies konkrētajā lietu kategorijā. Interpretējot un piemērojot tiesību normas, tiesa ņem vērā judikatūru. Atkarībā no piemērojamās tiesību normas izmanto Senāta, Satversmes tiesas, Eiropas Savienības Tiesas un Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūru. Ja šādas judikatūras nav, var izmantot zemāku instanču tiesu judikatūru, ja tā jau ir nostabilizējusies.
47. Pirms judikatūras atziņas izmantošanas argumentācijā pārliecinās par tās attiecināmību uz konkrēto lietu, proti, salīdzina lietu juridiski nozīmīgos faktiskos un tiesiskos apstākļus. Ja kādas judikatūras atziņas attiecināmība uz izskatāmo lietu ir strīdīga vai nav acīmredzama, ieteicams apsvērt nepieciešamību sprieduma motīvu daļā norādīt tos

²⁹ Senāta 2021. gada 7. decembra rīcības sēdes lēmuma lietā Nr. SKA-1375/2021, [ECLI:LV:AT:2021:1207.A420165820.10.L](#), 6. punkts.

³⁰ Senāta 2021. gada 6. oktobra rīcības sēdes lēmuma lietā Nr. SKA-1258/2021, [ECLI:LV:AT:2021:1006.A420125220.8.L](#), 6. punkts.

³¹ Senāta 2019. gada 17. septembra sprieduma lietā Nr. SKA-595/2019, [ECLI:LV:AT:2019:0917.A420306416.10.S](#), 10. punkts.

salīdzināmos apstākļus, kas attaisno šīs atziņas izmantošanu konkrētajā lietā. Par acīmredzami attiecināmu uz izskatāmo lietu nevar atzīt ārvalstu tiesu judikatūru, tāpēc šajos gadījumos ieteicams papildus norādīt tiesību salīdzinošās analīzes metodoloģijā balstītu judikatūras izmantošanas pamatojumu.

48. Lai judikatūras atziņu izmantošana nekļūtu pašmērķīga, spriedumā to norāda, ciktāl tas ir objektīvi nepieciešams, lai pamatojums būtu pietiekams un skaidrs. Spriedumā izmantojot kādu judikatūras atziņu, atsaucē ieteicams norādīt ne vairāk kā trīs nolēmumus, kuros šī atziņa ir izteikta.
49. Ja tiesa uzskata par nepieciešamu atkāpties no līdzšinējās judikatūras, tā spriedumā īpaši pamato šādas atkāpšanās iemeslus.
50. Atsaucoties uz Latvijas tiesas nolēmumu, spriedumā norāda tiesas nosaukumu, nolēmuma veidu un datumu, arhīva numuru, ECLI numuru (ja ECLI numurs nolēmumam nav piešķirts, tad lietas numuru) un nolēmuma punktu. Ieteicams ECLI numuram pievienot hipersaiti uz attiecīgo anonimizēto nolēmumu. Atsauci uz tiesu nolēmumiem noformē slīprakstā.
51. Senāta nolēmumiem kā tiesas nosaukumu norāda „Senāts” neatkarīgi no faktiskā tiesas nosaukuma nolēmuma pieņemšanas laikā. Senāta departamentu identificē nolēmuma arhīva numurs, tāpēc departamenta nosaukumu nenorāda.
52. Ja Senāta nolēmums pieņemts slēgtā tiesas sēdē, norāda anonimizēto numuru, ar kuru nolēmums publicēts judikatūras nolēmumu arhīvā.

Piemēri

(Senāta 2019. gada 29. maija sprieduma lietā Nr. SKA-274/2019, [ECLI:LV:AT:2019:0529.A420367614.3.S](#), 5. punkts)

(Senāta 2017. gada 20. janvāra lēmuma lietā Nr. [SKA-172/2017](#), 670015715, 7. punkts)

(Senāta 2022. gada [..] rīcības sēdes lēmuma lietā Nr. SKC-[A]/2022, [ECLI:AT:2022:\[..\]](#), 3. punkts)

53. Atsaucē uz Eiropas Savienības Tiesas vai Eiropas Savienības Vispārējās tiesas nolēmumu norāda tiesas nosaukumu, nolēmuma veidu, nolēmuma datumu, lietas nosaukumu, lietas numuru, ECLI numuru un nolēmuma punktu. ECLI numuram vēlams pievienot hipersaiti uz nolēmuma atrašanās vietu Eiropas Savienības Tiesas judikatūras pārlūkā ([Info-Curia](#)) vai Eiropas Savienības tiesību aktu portālā „[EUR-Lex](#)”. Lietas nosaukumu norāda, „InfoCuria” pārlūkā izvēloties latviešu valodu.

Piemērs

(Eiropas Savienības Tiesas 2020. gada 10. septembra sprieduma lietā „Tax-Fin-Lex”, C-367/19, [ECLI:EU:C:2020:685](#), 31. punkts)

54. Atsaucē uz Eiropas Cilvēktiesību tiesas nolēmumu norāda tiesas nosaukumu, nolēmuma veidu, nolēmuma datumu, lietas nosaukumu (angļu valodā vai, ja nolēmums nav publicēts angļu valodā, franču valodā), iesnieguma numuru un nolēmuma punktu. Iesnieguma numuram vēlams pievienot hipersaiti uz nolēmuma atrašanās vietu Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūras pārlūkā „[HUDOC](#)”.

Piemērs

(Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2003. gada 30. janvāra sprieduma lietā „Cordova v. Italy”, iesnieguma Nr. [45649/99](#), 60. punkts)

3.8. Senāta atziņas par tiesību doktrīnas izmantošanu sprieduma argumentācijā

- § Puses pieaicinātā tiesību zinātnieka sagatavots atzinums par strīda apstākļu juridiskās kvalifikācijas jautājumiem nav atzīstams par tiesību palīgavotu. Lai tam atzītu tiesību palīgavota statusu, jāpārlicinās par tiesību zinātnieka neitralitāti konkrētajā lietā un objektivitāti, kā arī atzinumam jābūt publicētam un pieejamam zinātniskajai polemikai.³²

3.9. Ieteikumi argumentēšanai ar tiesību doktrīnas atziņu

55. Spriedumā var atsaukties uz tiesību doktrīnu kā tiesību palīgavotu, ja tas ir objektīvi nepieciešams, lai pamatojums būtu pietiekams, pārlicinošs un skaidrs. Tiesību zinātnes atziņas spriedumā nav izmantojamas pašmērķīgi vai lai skaidrotu vispārzināmus tiesību pamatjautājumus.
56. Atsauce uz tiesību doktrīnu neaizstāj pamatojumu, bet tikai papildina tiesas izvēlētās pozīcijas pamatojumu.

Piemērs

Juridiskajā literatūrā norādīts, ka valstu starpā nav vienotas nostājas, vai audu paraugi uzskatāmi par personas datiem. Kaut arī audu paraugi paši par sevi nav informācija, tomēr to iegūšanas mērķis ir atklāt unikālu konkrētu personu raksturojošu informāciju. Tādējādi uz tiem var tikt attiecināti vismaz līdzīgi noteikumi kā attiecībā uz personas datu apstrādi (*Bygrave L. A. The Body as Data? Bibank Regulation via the ‘Back Door’ of Data Protection Law, (2010) 2(1) Law, Innovation and Technology, 21. lpp.; Taylor M. Genetic Data and the Law: A Critical Perspective on Privacy Protection, Cambridge, Cambridge University Press, 2012, 161.–164. lpp.; Urgessa W. G. The Feasibility of Applying EU Data Protection Law to Biological Materials: Challenging ‘Data’ as Exclusively Informational, 7 (2016) Journal of Intellectual Property,*

³² Senāta 2020. gada 25. novembra sprieduma lietā Nr. SKC-41/2020, [ECLI:LV:AT:2020:1125.C28330013.6.S](#), 14. punkts.

Information Technology and E-Commerce Law, 30. punkts. Pieejams: <https://www.jipitec.eu/issues/jipitec-7-2-2016/4437>).

No iepriekš minētā tiesa secina, ka pirmšķietami audu paraugi nav uzskatāmi par personas datiem Fizisko personu datu aizsardzības likuma izpratnē, jo tie neatbilst personas datu definīcijai, proti, paskatoties uz tiem, neizmantojot īpašu tehnoloģiju palīdzību, nav iespējams identificēt, kurai personai tie pieder. Tomēr ir būtiski ņemt vērā audu paraugu uzglabāšanas mērķi – specifiskas personu raksturojošas informācijas iegūšana, kas var ietvert datus ne tikai par radniecību, bet arī par iedzimtām saslimšanām vai predispozīciju uz tām un citu privāta rakstura informāciju. Jāņem vērā, ka atbilstoši Pacientu tiesību likuma 10. panta pirmajai un trešajai daļai informācija, kas attiecas uz identificētu vai identificējamu pacientu, ir aizsargājama saskaņā ar fizisko personu datu aizsardzību regulējošajiem normatīvajiem aktiem, turklāt tā nav izpaužama arī pēc pacienta nāves. Tātad likums noteic, ka tiek aizsargāta dokumentēta informācija (kas var ietvert ne tikai diagnozes, bet arī izmeklējumu attēlus) par personas veselību. Tomēr, kā norādīts iepriekš, audu paraugi jau šobrīd var sniegt daudz plašāku privātu informāciju ne tikai par konkrētās personas, bet arī tās tuvinieku veselību. Vienlaikus jāņem vērā, ka nākotnes tehnoloģiskā attīstība var sniegt līdz šim vēl neapzinātas jaunas iespējas cilvēka audu izpētē, atklājot arvien jaunu informāciju par konkrēto personu un viņas radiniekiem.

Kā norādīts iepriekš, juridiskajā literatūrā izteikts viedoklis, ka uz audu paraugiem var tikt attiecināti vismaz līdzīgi noteikumi kā attiecībā uz personas datu apstrādi. Tiesa tam piekrīt, jo būtu nesamērīgi piešķirt lielāku aizsardzību dokumentētai informācijai par personas veselību nekā šādas informācijas avotam, kas jau šobrīd var sniegt ļoti specifisku un unikālu informāciju par personu. Nenoliedzami, informācijas ieguve no audu paraugiem iespējama, tikai veicot to apstrādi. Tomēr tāds pats princips attiecināms arī uz lielāko daļu no informācijas, kas jau šobrīd tiek uzskatīta par personas datiem, piemēram, datora IP adrese, pases numurs, atrašanās vietas dati un cita veida informācija, kas pati par sevi ir tikai ciparu un burtu apkopojums, tomēr, veicot to apstrādi, var tikt atklāta konkrētu personu raksturojoša informācija. Pamatojoties uz to, tiesa uzskata, ka audu paraugi ir uzskatāmi par personas datiem šī jēdziena plašākā nozīmē, īpaši, ja to iegūšanas mērķi saistīti ar datu apstrādi.³³

57. Ja tiesa atsaukas uz tiesību doktrīnā pastāvošu viedokli, kam nepievienojas, tā sniedz nepievienošanās pamatojumu (izskaidro, kādēļ šis viedoklis ir kļūdainš). Ja attiecīgajā jautājumā tiesību doktrīnā pastāv pretēji viedokļi, tiesa īsumā pamato izvēlēto pozīciju.

Piemērs

³³ Senāta 2020. gada 30. septembra sprieduma lietā Nr. SKA-166/2020, [ECLI:LV:AT:2020:0930.A420260716.6.S](https://www.eclis.lv/AT:2020:0930.A420260716.6.S), 15. punkts.

Juridiskajā literatūrā izteikts viedoklis, ka, tā kā tiesību normās attiecībā uz dalīto īpašumu nav noteikts izņēmums no Būvniecības likuma noteikumiem, ikviena būvniecība, arī rekonstrukcija, dalītā īpašuma apstākļos atbilstoši būvniecības likumam ir pieļaujama tikai ar zemes īpašnieka piekrišanu vai rakstisku nomas līgumu (*Švemberga A. Būt vai nebūt dalītam īpašumam Latvijā. Jurista Vārds, 03.12.2013., Nr. 49 (800)*).

Šajā jautājumā gramatiska un izolēta Būvniecības likuma normu piemērošana nav pieļaujama un ir jāņem vērā gan zemes reformas mērķi, gan starp zemes un ēku īpašniekiem pastāvošo tiesisko attiecību būtība, gan Civillikumā ietvertais īpašuma tiesību regulējums kopumā.

Tiesa atzīst, ka dalītā īpašuma gadījumā zemes īpašniekam nav tiesību aizliegt apbūves īpašniekam atjaunot palīgēku, kas iepriekš bijusi apbūves sastāvā. Tas savukārt noved pie secinājuma, ka, piemērojot Būvniecības likuma 3. panta pirmo daļu un 11. panta pirmo daļu, nav jāņem vērā šādi iespējamie zemes īpašnieka iebildumi un nav jāprasa saskaņojums no zemes īpašnieka. Minēto Būvniecības likuma normu mērķis ir novērst zemes apbūvi pretēji tās īpašnieka gribai, taču, ja reiz no citām tiesību normām vai no agrākām vienošanām izriet, ka zemes īpašniekam nav tiesību konkrētajā gadījumā ierobežot apbūvi, tad šo normu piemērošana nedrīkst novest pie pretēja rezultāta.³⁴

58. Atsauce uz tiesību doktrīnas avotu jāveido tā, lai varētu identificēt izmantoto avotu un pārliecināties par tā saturu. Atsaucē ietveramās ziņas ir atkarīgas no konkrētā avota publikācijas veida, proti, no tā, vai atziņa publicēta monogrāfijā, rakstu krājumā, periodiskā izdevumā vai tīmekļvietnē. Jebkurā gadījumā atsaucē norāda publikācijas autoru un nosaukumu. Atsauci raksta slīprakstā.

Piemēri

- Atbilstoši juridiskajā literatūrā skaidrotajam, kad ārstniecības persona ir pieņēmusi lēmumu par iespējamo ārstniecību, tā piedāvājama pacientam, ievērojot pacienta tiesības izdarīt izvēli un sniegt informētu piekrišanu ārstniecībai vai atteikties no tās (*Pārskats par pacientu tiesībām veselības aprūpē. Grām.: Medicīnas tiesības. S. Ašnevicis-Slokenbergas zinātniskajā redakcijā. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2015, 305.–306. lpp.*).
- Juridiskajā literatūrā ir skaidrots, ka tiesu ekspertīze nerisina jautājumus, kam nav nepieciešams veikt specialitātei atbilstošu pētījumu (piemēram, konstatēt vispārzināmu faktu vai statistikas datus), nerisina jautājumus par juridisko normu atbilstību, tiesisko vērtējumu vai nodarījuma kvalifikāciju, neveic izmeklēšanas darbības un, neskaitot atsevišķas specialitātes, nerisina jautājumu par personas attieksmi pret nodarījumu, motīviem vai vainu (*Muša M. Tiesu ekspertīzes*

³⁴ Senāta 2014. gada 4. aprīļa sprieduma lietā Nr. [SKA-164/2014](#) (A42973709) 11. punkts.

noteikšana: tiesiskais regulējums un prakse. Jurista Vārds, 25.02.2020., Nr. 8 (1118), 24.–27. lpp.).

4. Rezolutīvās daļas veidošana

59. Sprieduma rezolutīvā daļa ir formulējuma atbilstīgi izskatāmās lietas pieteikuma priekšmetam un ievērojot Administratīvā procesa likuma 253.–257. pantā noteiktās sevišķās sprieduma sastādīšanas prasības.
60. Rezolutīvajā daļā aiz vārdiem „nosprieda” kolu neliek.
61. Aiz vārdiem „nosprieda” nākamo rindkopu sāk ar mazo burtu.
62. Norādi par sprieduma pārsūdzēšanas iespējām atdala ar tukšu rindu.

Piemērs

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 251. pantu, tiesa

nosprieda

noraidīt [pers. A] pieteikumu par pienākuma uzlikšanu Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldei izdot labvēlīgu administratīvo aktu, ar kuru [pers. A] tiktu izsniegta termiņuzturēšanās atļauja.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

63. Ja aiz vārdiem „nosprieda” seko uzskaitījums, katras rindkopas beigās liek semikolu un rindkopu sāk ar mazo burtu, neliekot atstarpi starp rindkopām.

Piemērs

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126. panta trešo daļu, 251., 254. un 256. pantu, tiesa

nosprieda

apmierināt [pers. A] pieteikumu;
konstatēt faktu, ka [pers. A] 19XX. gada XX. jūlijā bija pierakstīta Latvijā;

uzlikt pienākumu viena mēneša laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldei izdot labvēlīgu administratīvo aktu, ar kuru [pers. A] tiktu atzīta par Latvijas nepilsoni.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Senāta atziņas par rezolutīvās daļas veidošanu

- § Situācijā, ja sprieduma motīvu daļa pietiekami precīzi nosaka daļu, kurā lēmums ir atceļams un kurā lēmums ir atstājams spēkā, matemātiskajām darbībām ir vienīgi precizējošs raksturs. Atsevišķu matemātiska rakstura darbību veikšana, ja tā nepieciešama tikai tam, lai precizētu, kurā daļā ar lēmumu noteiktais nodokļu aprēķins ir atceļams, nav pamats lēmumu atcelt pilnībā. Ja šo matemātisko darbību veikšana ir apgrūtināta, tiesa rezolutīvajā daļā apraksta veidā var noteikt atsevišķas lēmuma daļas, pasakot, ka precīzu aprēķinu iestāde izdarīs sprieduma izpildes stadijā.³⁵
- § Ja strīds tiesā ir tieši par tiesībām uz valsts pārvaldes rīcībā esošas informācijas saņemšanu un tiesa secina, ka personai principā šādas tiesības ir, bet par to nav samaksāta valsts nodeva, lietderīgākais un saprātīgākais risinājums būtu apmierināt pieteikumu, nosakot, ka pieprasītā informācija ir izsniedzama pēc valsts nodevas samaksāšanas. Līdzīgi kā administratīvo aktu var izdot ar nosacījumu, arī spriedumā procesuālās ekonomijas nolūkā var iekļaut nosacījumu.³⁶

5. Apelācijas instances tiesas sprieduma veidošana

307. pants. Apelācijas instances tiesas spriedums

- (1) Spriedumu apelācijas instances tiesā taisa šā likuma 243., 246.–257. pantā paredzētajā kārtībā, ja šajā pantā nav noteikts citādi.
- (2) Sprieduma ievaddaļā norāda šā likuma 251. panta trešajā daļā noteiktos apstākļus, kā arī min apelācijas sūdzības iesniedzēju un tiesas spriedumu, par kuru iesniegta sūdzība.
- (3) Sprieduma aprakstošajā daļā norāda pārsūdzētā administratīvā akta, faktiskās rīcības vai publisko tiesību līguma būtību, pieteicēja prasījumus, pirmās instances sprieduma motīvus, iekļauj apelācijas (pretapelācijas) sūdzības īsu atstāstījumu un administratīvā procesa dalībnieku apelācijas instancē sniegto paskaidrojumu būtību.
- (4) Sprieduma motīvu daļā norāda šā likuma 251. panta piektajā daļā noteiktos apstākļus, kā arī motīvā attieksmi pret pirmās instances tiesas spriedumu. Ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās

³⁵ Senāta 2020. gada 22. decembra sprieduma lietā Nr. SKA-17/2020, [ECLI:LV:AT:2020:1222.A420365714.2.S](#), 12. punkts.

³⁶ Senāta 2020. gada 21. janvāra sprieduma lietā Nr. SKA-607/2020, [ECLI:LV:AT:2020:0121.A420224915.12.S](#), 6. punkts.

instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai. Šādā gadījumā šā likuma 251. panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

[..]

Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006., 01.11.2012., 02.02.2017. un 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

64. Uz apelācijas instances tiesas spriedumu ir attiecināmas iepriekšminētās sprieduma sastādīšanas prasības un ieteikumi. Šajā nodaļā ir iekļautas apelācijas instances tiesai specifiskās papildu prasības un ieteikumi.

5.1. Senāta atziņas par pievienošanos zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai

§ Pieteicēja kasācijas sūdzībā bija norādījusi, ka apgabaltiesa nav sniegusi atbildes uz pieteicējas argumentiem, taču Senāts konstatēja, ka visi argumenti (piemēram, par nepieciešamību vērsties Satversmes tiesā un Eiropas Savienības Tiesā, kā arī saistībā ar liecinieku pieaicināšanu lietā) tika norādīti jau pieteicējas pieteikumā, un tos ir izvērtējusi pirmās instances tiesa, savukārt apgabaltiesa ir pievienojusies pirmās instances tiesas secinājumiem.

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. panta ceturto daļu, šāda apgabaltiesas rīcība ir pieļaujama gadījumā, ja apgabaltiesa atzīst par pareizu un pilnībā pietiekamu zemākās instances tiesas spriedumā ietverto pamatojumu. Šādā gadījumā apgabaltiesa sprieduma motīvu daļā var nenorādīt savus argumentus, kāpēc tā pieteikumu uzskatījusi par pamatotu vai nepamatotu. Minētais nenozīmē, ka apgabaltiesa nav veikusi lietas apstākļu, pierādījumu un lietas dalībnieku argumentu izvērtējumu. Tas nozīmē, ka apgabaltiesa pēc visu lietas izskatīšanas būtisko elementu izvērtēšanas ir nonākusi pie tādiem pašiem secinājumiem, kādus jau izdarījusi pirmās instances tiesa.

Izmantojot minēto tiesību normu, apgabaltiesai būtu jāatbild uz procesa dalībnieku racionāliem pretargumentiem par pirmās instances tiesas spriedumu vai lietas apstākļiem pēc būtības.³⁷

§ Procesuālās ekonomijas principa mērķis ir vienkāršot un saīsināt tiesvedību. Tas cita starpā tiek panākts, samazinot formālās procedūras un darbības. Procesuālās ekonomijas princips izpaužas, ne vien tiesai nosakot iespējami ātrāku lietas izskatīšanas datumu, bet arī augstākas instances tiesai pievienojoties zemākās instances tiesas spriedumā minētajai argumentācijai un tādējādi neatkārtojot procesa dalībnieku argumentu izvērtējumu.

³⁷ Senāta 2021. gada 12. aprīļa sprieduma lietā Nr. SKA-156/2021, [ECLI:LV:AT:2021:0412.A420217416.10.S](https://www.eclis.lv/AT:2021:0412.A420217416.10.S), 12. punkts.

Vienlaikus jāņem vērā, ka procesuālās ekonomijas princips nedrīkst ierobežot personas tiesības saņemt kvalitatīvu un vispusīgu aizskarto tiesību un aizsargājamo interešu izvērtējumu tiesas spriedumā. Tāpēc iespēja atsaukties uz procesuālās ekonomijas principa piedāvātajām iespējām ietaupīt laiku un resursus ir rūpīgi jāizvērtē katrā konkrētā gadījumā, tostarp ņemot vērā to, vai apelācijas sūdzībā tiek izteikti būtiski pretargumenti pirmās instances tiesas spriedumā norādītajiem argumentiem vai tikai atkārtoti jau pieteikumā minētie argumenti un izteikta neapmierinātība ar tiesas izdarītajiem secinājumiem.³⁸

§ Administratīvā procesa likuma 307. panta ceturtā daļa apelācijas instances tiesai atļauj pievienoties pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai, ja spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams.

Lai arī jaunu pierādījumu iegūšana lietā principiāli neizslēdz iepriekš minētās normas piemērošanu, tomēr tiesai ir jāapsver, vai pievienošanās pirmās instances tiesas spriedumam ir racionāla gadījumā, ja apelācijas instances tiesai ir jānovērtē jauniegūtie pierādījumi savstarpējā kopsakarā ar iepriekš iegūtajiem pierādījumiem.

Taču, kā jau tas izriet no iepriekš minētā, gadījumā, ja apelācijas instances tiesā ir iegūti jauni pierādījumi, Administratīvā procesa likuma 307. panta ceturtajā daļā ietvertās tiesības pievienoties zemākas instances tiesas spriedumam nevar aizstāt to pierādījumu vērtējumu, kas ir jāveic apelācijas instances tiesai.³⁹

5.2. Papildu ieteikumi apelācijas instances tiesas sprieduma veidošanai

65. Apelācijas instances tiesas sprieduma ievaddaļā papildus norāda apelācijas sūdzības iesniedzēju un tiesas spriedumu, par kuru iesniegta sūdzība.

Piemērs

Lieta Nr. [lietas nr.],[arhīva Nr.]

Administratīvā apgabaltiesa SPRIEDUMS

Latvijas tautas vārdā
Rīgā 20XX. gada XX. decembrī

³⁸ Senāta 2020. gada 30. septembra sprieduma lietā Nr. SKA-86/2020, [ECLI:LV:AT:2020:0930.A420507813.3.S](#), 18. punkts.

³⁹ Senāta 2019. gada 22. novembra sprieduma lietā Nr. SKA-45/2019, [ECLI:LV:AT:2019:1122.A420643611.2.S](#), 8. punkts.

Tiesa šādā sastāvā: tiesnese referente [Vārds Uzvārds], tiesneši [Vārds Uzvārds] un [Vārds Uzvārds]

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz [Vārds Uzvārds] pieteikumu par Latvijas Zvērinātu advokātu padomes 20XX. gada XX. decembra lēmuma Nr. 123 atcelšanu, sakarā ar [Vārds Uzvārds] apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 20XX. gada XX. jūnija spriedumu.

66. Apelācijas instances tiesas sprieduma aprakstošajā daļā nav nepieciešams detalizēti atstāstīt pieteicēja pieteikuma pamatojumu, bet gan tikai norādīt pieteicēja prasījumus. Tā vietā aprakstošajā daļā tiesa īsumā atstāsta apelācijas sūdzības būtību.
67. Apelācijas instances tiesas sprieduma aprakstošajā daļā norāda pirmās instances sprieduma motīvus. Ieteicams atreferēt tikai tos sprieduma motīvus, kuriem ir nozīme apelācijas tiesvedībā.
68. Apelācijas instances tiesas sprieduma motīvu daļā tiesa skaidri un uzskatāmi pauž attieksmi pret pirmās instances tiesas spriedumu. Tomēr šādas attieksmes paušana neatbrīvo apelācijas instances tiesu no pienākuma pašai sniegt pamatojumu par lietas izspriešanu pēc būtības.
69. Nav ieteicams bez jebkādām piebildēm vai paskaidrojumiem atkārtot pirmās instances tiesas sprieduma motīvu daļā iekļautos argumentus, izmantot tos citādā kontekstā vai ignorēt. Tā vietā pirmās instances tiesas izteiktie argumenti var tikt atzīti par nepareiziem, tos atspēkojot vai konkrēti norādot uz pieļauto kļūdu, vai arī par pamatotiem un pareiziem, izmantojot likumā noteikto iespēju pievienoties zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai.

Piemērs

Apgabaltiesa, izskatījusi lietu pēc būtības kopsakarā ar apelācijas sūdzībās ietvertajiem argumentiem, atzīst, ka tiesa, pārbaudot lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus, kopumā nonākusi pie pareiziem secinājumiem, kas ir pilnīgi un pietiekami. Tādēļ Administratīvā apgabaltiesa atbilstoši Administratīvā procesa likuma 307. panta ceturtajai daļai pievienojas pirmās instances spriedumā izteiktajai motivācijai un atkārtoti to nenorāda.

Izmantotie un ieteicamie avoti par tiesību piemērošanu un juridisko argumentāciju

1. Administratīvā procesa likuma komentāri. A un B daļa. Sagatavojis autoru kolektīvs. Dr.iur. J. Briedes zinātniskajā redakcijā. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2013.
2. Alexy R. A Theory of Legal Argumentation. The Theory of Rational Discourse as Theory of Legal Justification. Oxford: Oxford University Press, 2011.
3. Bārdiņš G. Dialoga loma tiesas spriešanā. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2016.
4. Levits E. Cilvēktiesību piemērošanas pamatjautājumi Latvijā. Grām.: Cilvēktiesības pasaulē un Latvijā. Inetas Ziemeles zinātniskā redakcijā. Otrais papildinātais izdevums. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2021.
5. Gaidele I. Nolēmumu argumentācija: teorija un prakse. Likums un Tiesības, 2002, Nr. 8 un Nr. 10.
6. Gaidele I. Tiesas nolēmumu argumentācijas problēmas. Likums un Tiesības, 2003, Nr. 8 un Nr. 9.
7. Hartmane L. Juridiskā argumentācija tiesu nolēmumos. Likums un Tiesības, 2001, Nr. 11.
8. MacCormick N. Legal reasoning and legal theory. Oxford: Clarendon Press, 1994.
9. Melņķis E. Latvijas tiesiskās sistēmas ceļš uz demokrātisku tiesisku valsti. Rakstu krājums. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2014.
10. Möllers T. M. J. Juristische Arbeitstechnik und wissenschaftliches Arbeiten. 10., neubearbeitete Auflage. München: Verlag Franz Vahlen, 2021.
11. Möllers T. M. J. Juristische Methodenlehre. München: Verlag C.H. Beck, 2017.
12. Neimanis J. Ievads tiesībās. Rīga: zvērināts advokāts Jānis Neimanis, 2004.
13. Neimanis J. Tiesību tālākveidošana. Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2006.
14. Peczenik A. On Law and Reason. Dordrecht, Boston: Kluwer Academic Publishers, 1989.
15. Pleps J. Satversmes iztulkošana. Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2012.
16. Rafi A. Kriterien für ein gutes Urteil. Berlin: Duncker&Humblot, 2004.
17. Rezevska D. Vispārējo tiesību principu nozīme un piemērošana. 2. izd. Rīga: Daigas Rezevska izdevums, 2015.
18. Rüthers B., Fischer C., Birk A. Rechtstheorie mit Juristischer Methodenlehre. 6. Auflage. München: Verlag C.H. Beck, 2011.
19. Sniedzīte G. Tiesnešu tiesības: jēdziens un nozīme Latvijas tiesību avotu doktrīnā. Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2013.
20. Wróblewski J. The judicial application of law. Edited by Zenon Bańkowski and Neil MacCormick. Dordrecht, Boston, London: Kluwer Academic Publishers, 1992.